

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertelen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmertve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50.

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitos egysezeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőknél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr
Nyilt-tér sora 15 kr.

Pest július 11-én.

—n. Tizenegy napja foly már a vita a törvényhatóságok rendezéséről, — s ha szemlét tartunk az eddig mondott beszédek fölött, az ékesszólásáról híres nemzet palamentje ez első fontosságú, régen előkészített életkérdés feletti debattéja alkalomával alig mutathat fel néhány kiváló, valóban jelentékeny szónoklatot. A beszélni vágy forrásai minden oldalról rémitő mennyiségben nyitnak meg, a szóáram széles kiterjedésű tengerre nőtt, de ez csak a balnál frázisok zavaros vize, melyből alig emelkedik ki egy-egy termékeny sziget. Az államférfiui felfogás és belátás dolgában, országgyűlésünk sohasem mutatkozott oly szegénynek, a pozitív alkotási képesség hiánya soha sem tűnt fel ily ijesztő és szembeszökő alakban, mint épen most, midőn a közéletünkben mindenütt mutatózó disharmoniának eloszlátása, a kormány akaratának a nép törekvéseivel való összhangba hozatala, a közérdeknek a partialis érdekekkel való összeegyeztetése azon nagyságosságú kérdés, mely a képviselőház asztalán megoldásra vár.

Pedig a kérdés nem jött előkészületlenül, váratlanul a tanácskozás napirendjére, a meglepetés és tájékozatlanság nem szolgálhat méntségül. Egy negyedszázad óta hevtőlnek a különböző pártok hazánkban a központi kormány és helyhatósági kormányzat körüli elvek és nézetek tisztázása körül: már a negyvenes években élénk eszmeharcz fejlődött ki a táblabírók és centralisták között; s az alkotmány visz-szaállítás után pedig alig lett meghatározva és biztosítva az ország közjogi állása, a közvéleményt már is e kérdés foglalkoztatá első sorban, társas körökben, gyűléstermekben, a politikai brochure irodalomban s a napi sajtó hasábjain a megyei kérdések kerültek előtérbe. És nemcsak nálunk, egész Európában jelszóvá vált a centralizatio és decentralizatio, mely mellett alakultak a pártok s az egymás elleni harcban előhoztak s felhasználtak minden fegyvert, melyet csak a politikai tudomány arzenáljában találhattak.

És mégis, midőn parlamentünk a végeldöntés nagy felelősségű tisztjében jár el, mily bágyadt a vita, mily halvány és gyöngye a támadás, mily gyarló és ügyefogyott a védelem! Csak most, midőn a Deák-párt néhány jeles tagja emelte fel hangját ez ügyben, csak midőn Pulszky, Zsedényi és Hoffmann emelkedtek ki pozitív irányu s államférfiui felfogásu szavakkal, a frázis-morzsolók, közhely-taposók s a doktrinair légvárépítők csoportjából, csak most nyert a vita némi szint és tartalmat.

A hosszúra nyúlt discussio termékeltensége oka nem lehet a tárgy hálátlansága, — mert alig van ennél jelenleg fontosabb, korszerűbb kérdés; nem is kapacitások és jeles szónokok hiánya — hiszen parlamentünk nem vesztette el újabb időben egy korifeusát sem. Az azonban kétségtelen, hogy a törvényjavaslat tárgyalása tartalmasság és alaposság tekintetben nem felelt meg eddig sem a tárgy fontosságának, sem a közönség várakozásának, — s hogy ez eredménynek oka is van — az is bizonyos.

Ez ok pedig nem egyéb, mint a pártok ferde állása, a helytelen kiindulási pont, melyet a javaslatnak épügy védői és támadói elfoglaltak. Az ellenzéknek hibája az, hogy nagyon sokat támad és ócsárol, nemcsak azt mi káros és rossz, hanem azt is, mi helyes és célszerű, hogy a javaslat megítélésénél nem az állami, hanem a szűk körű megyei szempontból indul ki, csak azt tekinti, hogy mit veszít a megye hatalmi körének szűkebbre vonása által, s nem vizsgálja vajjon, a rész e megszorítása által nem gyarapodik-e az egész erőteljében és hatalomban. Szóval hibája a traditio és a bizalmatlanság szemüvege által elhomályosított táblabírói világnézet.

A jobboldal hibája ellenben, hogy kevesebbet véd mint kellene, és oly pozitívokat, melyek védelemre nem szorultak. Kiemeli egy erős központi kormány szükségét — ebben mi is egyetértünk, — hangsúlyozza a biztos és gyors adminisztratio nélkülözhetlenségét — azt mi sem tagadjuk, — sikra száll a megyei omnipotentia ellen — mi itt sem mondunk ellent, — az állam-ellenörködési hatalmának szószólója ezt is helyeseli. De mit bizonyít ez a javaslat célszerűsége és helyessége mellett? Ki tudta azt a javaslat védelmezői közül kimutatni, hogy a központi hatalom nélkülözni fogja a szükséges erőteljt, ha a főispán kezében nem lesz egyesítve olyan hatalom, melylyel a helyhatóság minden szabadabb mozgását megbénítani tudja? Ki fejtette ki meggyőzőleg az okokat, melyek viszonyaink közt a legtöbb adót fizetőeknek adott személyi szavazatot, nélkülözhetlennek timentik fel? Ki győzött meg arról, hogy e javaslat összhangba hozható állami életünkbe, s hogy általa életképes helyhatósági rendszer fog kifejlődni, — a megyei érdek védője és képviselője — a polgári erény és ügyesség iskolája? Ezt eddig senki sem merte, senki sem tudta.

Az egyedüli helyes kiindulási pont a helyhatósági kérdés elintézésénél azon megdönthetetlen igazságú elv, hogy mindenki legjobban ismeri saját ügyeit és érdekeit, s hogy ezért leginkább ő van hivatva azokat intézni, biztosítani és védeni. Ezért az állam törvényhozását illeti egyedül az ország kormányzata: a kerületi ügyek elintézésében egyedül döntő és irányadó a kerület lakosságának akaratára, és így tovább a helységek ügyében a helység, s az egyes emberek ügyeinél, ennek akaratára a döntő. Az első tekintet tehát az, hogy a különféle körök ne ütközzenek össze és bénítólag és zavarólag ne hassanak egymásba; a második tekintet az, hogy az illető kör akaratára tisztán és hamisítatlanul nyilatkozhatassék: az állami akarat a törvényhozásban, a kerületé — a bizottmányban, s a községé — a tanácsban.

Ezen szempontból kívánjuk megvilágítani újból a javaslatot, és megbírálni a törvényhatóságok rendezése felett kifejlődött vita eddigi folyamatát.

Pest, július 11.

(?) A Deák-párt szombati értekezletéről pót-lólag még a következő érdekes részleteket közölhetjük.

Azon kérdésnek, ha vajjon a párt minden tagja köteleztessék-e az értekezlet többsége által hozott határozatok értelmében szavazni, Ürményi és Zsedényi szóltak fel. Ürményi fenn-tartá magának a városok rendezése kérdésében kimondott véleménye értelmében szavazni.

Zsedényi megjegyezte, hogy bár a szoros pártfegyelem ellen egészen véve nem lehet kifogás, de e miatt lehetőséget nem kell kívánni a tagoktól; nevezetesen például, Kassa és Sopron képviselőitől, hogy választóik kívánatára, kik a városokat külön hajtanák rendezettni, figyelemmel ne legyenek. Szólv kijelenti, miszerint ő, mint a székesi városok képviselője, hivatva érezi magát a városok érdekei mellett küzdeni. Egyébiránt azon kívánat, hogy a városok külön rendeztessék, nem is támadja meg elvileg a törvényjavaslatot. A Deák párt ily kérdésekben soha sem kívánta meg tagjaitól meggyőződésük alárendelését, s miután ők továbbra is meg akarnak maradni Deák vezérlete alatt, és készek a kormányt is támogatni, — hagyassék meg az eddig volt gyakorlat. Miután Andrassy kijelenté, hogy ő maga is azon nézetben van, miszerint a képviselők oly esetekben, midőn előbb tett nyilatkozataik vagy választóikkal szemben le vannak kötelezve, nem fognak a többséggel szavazhatni, hajajja azonban, hogy e kivételek a párt érdekében minél ritkábban forduljanak elő, — a tárgy el-ejtetett.

Az ugyanezkor hozott határozatokat illetőleg, pótlólag azokban, mik már említve voltak, közölhetjük, miszerint az értekezlet abban állapodott meg, hogy a városok szervezésére külön törvényjavaslat nem fog alkottatni, de Pest-Budát illetőleg egy a végleges elrendezést tárgyzó törvény kiállításba helyeztetik; egyszersmind a többi városok biztosítottatnak arról, hogy nem a megyék, melyekben fekszenek, fő-

ispánjai birandnak felettük is hatáskörrel, hanem ezek lehetőleg a polgárok közül fognak vétetni.

— Horváth Boldizsár minden kérelem dacára, nem akar a kormányjavaslat mellett szót emelni.

A hercegprímástól már megjött a válasz, a kath. autonómiai képviselők hozzá intézett felirattára. A herceg-prímás kijelenti, hogy a magyar püspökök, míg az infallibilitás kérdése nincs eldöntve, nem hagyhatják el zsinati helyeiket; — reméli azonban, hogy e kérdés elintézése még csak néhány nap kérdése, s azután haza jöven, intézkedni fog, hogy a congressus azonnal összehívattassék.

A spanyol trónjelöltség ügye.

Arad, július 12.

III. Napoleon minden áron akarja a háborút, hogy semmiféle módon s eszközzel vissza nem nyerhetett prestige-jét visszahódítsa. Ezen irányzatban rejlik a helyzet veszélyessége, s a spanyol trónjelöltség ügyének mai állása mellett, a háboru bekövetkezése sok valószínűséggel bír. Ma várják Párisban a béke vagy háboru feletti eldöntést, miután közvetlenül Poroszország válaszára megérkezte után a francia kormány azonnal végleges határozatokat hozand s azokat a kamaráknak előterjeszteni fogja.

Miután Franciaország szokatlan sietett s minden diplomatiail szókás és illemmel ellenkező eljárása, lehetlenné teszi Poroszország tisztességes hátrálását, elmondható: hogy a koczka már elvettett. A spanyol regens sürgönyéből kitétnik, hogy Madridban visszatartják Napoleon jogtalan beavatkozását, mely több a tolokodásnál. A francia madridi követ és Serano közt folytatott hosszas értekezletekben, utóbbi kijelentette, hogy a jelöltségi kérdésben egy véleményen van a spanyol miniszterekkel, miből következtetni lehet, hogy a francia kormány éles rendszabályokkal fog Spanyolország ellen föllépni. Ily körülmények közt a békekötések utolsó maradéka is enyészőfélben van s az Ausztriá részéről is megindult hadikészület e körüli érkezett bécsi tudósításaink többé nem vonhatók kétségbe. Az európai tőzsdéken roppant panique uralkodik. A legújabb távirati tudósítások következtetéseket jelentik:

Bécs, július 11. Mint hiteles forrásból jelentik, Vilmos király Emből egy visszautasító hangon felelt Napoleonnak, s Olasz a spanyol párisi követ behuzta a követéségi lobogót.

Páris, július 11. Tudni vélik, hogy nagyhadi csapatok indítottak a keleti határ felé Meis mellett egy hadtest vonatnak össo.

A „Constitutionnel” jelenti: Benedetti közölte a francia tiltakozást a porosz királlyal. A király határidőt kívánt, mire a francia kormány viszonoz, hogy annak igen rövid időre kell kiterjedni. Ma már bizonyos hogy a porosz király Hohenzollern hget felhatalmazta a spanyol korona elfogadására.

Páris, jul. 11. Fennebbi felh. lap írja: A kormány ma reggel kapta az első porosz sürgönyt Hohenzollern trónjelöltségét illetőleg. A porosz kormány abban kijelenti, hogy ezen ügyben teljesen semleges. Erre nevezett lap megjegyzi: a francia kormány állítólág hajlandó e választás beelégelni, de bebizonyított tény, hogy épen a porosz király hatalmazta fel Hohenzollern a jelöltség elfogadására. A porosz kormány kikérülheti az összeütközést, ha a királyt fölhatalmazása visszavételére rábírnja. A francia követ utasított, ezen értelemben nyilatkozni.

A „France” jelenti: Az angol nagykövet reményét fejezte ki, a porosz-francia viszály békés kiegyenlítése iránt.

Florenz, július 11. Az olasz kormány az angol kormánnyal megegyezett azon lépésekre nézve, melyek Páris és Madridban az egyetű kérdés békés elintézése érdekében teendők.

Bécs, július 11. Berlini tudósításokból kitétnik, hogy Poroszország most kevésbé lesz engedékeny, mint a luxemburgi eset alkalmával. A király nem akar arról tudni, hogy Franciaország kívánatára Lipót hercegnak a spanyol korona elfogadását megtiltsa.

A helyzet komolysága okozta, hogy császár ő felsége ma Ischibe szándékolt elutasása elhalasztatott.

Az országgyűlésből.

A képviselőház jul. 11-iki ülése.

Somssich Pál elnök 9 órakor megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyve hitelesítettik. Elnök jelenti, miszerint Dosewffy Lajos, Schreiber Frigyes, miután a 30 nap eltelt anélkül, hogy megválasztatásuk ellen óvás nyújtott volna be, véglegesen igazolt képviselőkül tekintendők.

A beérkezet kérvények kiadatnak a kérvénybizottságnak.

P. Szathmáry Károly a közlekedésügy miniszterhez interpelliót intéz, ha van-e tudomása arról miszerint Vizvár község a Dráva által előntéssel fenyegetettik, s van-e szándéka annak elhárítása végett intézkedéseket tenni. Kiadatik az illető miniszternek.

Ezután következik a szavazás a Somossy Ignác lemondása által, a mentelmi- és a napló-bíró bizottságban megüresült egyik állásnak betöltése végett. Az elsőbe Péchy Tamás, a másodikba Majthényi Deseő választottak meg.

A ház áttér most a napirendre, melyen a municipális törvényjavaslat tárgyalásának folytatása áll.

Schreiber Frigyes a szászok érdekeinek állapontjáról szóll a javaslatához. A szászok földnek külön kell rendeztetnie. Csodálkozik, hogy a baloldal ellenzi ezt. Tiltakozik azon állítás ellen, mintha a kormány által felosztott szász-universitás csupa reactionariusok és a magyarfalókból állt volna. A szász nemzet csak oly hazafias, mint bármely más az országban, csak jogairól nem akart lemondani a törvényjavaslatot elfogadja a részletesvita alapjául. (Élénk helyeslés a centrumban.)

Tancsics Mihály azt tartja, hogy a törvényjavaslatot csak úgy lehet helyesen megítélni, ha az ország politikai és társadalmi viszonyai kellően tekintetbe vétetnek. Az ország mindkét tekintetben vissza felé haladt, minél fogva nem is lehet csodálni, hogy ujabban a megyék jogait akarják megcsontkítani. Sok szabadság, sok önkormányzati jog és mentől kevesebb adó, — ezen alapokon kellene nyugodnia a municipális törvényjavaslatnak, melyet ő úgy, amint van, nem fogad el, hanem László Imre határozati javaslatára adja szavazatát.

Halmossy Endre eláll a szótól. (Élénk éljenszés.)

Nehrebeczky Sándor (Erős sajtó: eláll) igéri, hogy röviden fog szólni. Folytonos „e áll” kiáltások közt szól a megyei és községi önkormányzat elöenyéről, polemizál Halassy Boldizsár ellen, s végül kijelenti, hogy a törvényjavaslatot elfogadja a részletes vita alapjául.

Kállay Ödön a törvényjavaslatot illiberalis és inpraktikusnak mondja. A virilis szavazatokat nem fogadhatja el soha. Korlátlan activ választási jogot kíván, a passiv választási jogot pedig egy oly censushoz akarja kötni, mely föttekin-tettel van az intelligenciára. A törvényjavaslatot nem fogadja el, hanem László Imre határozati javaslatára szavaz.

Rannicher Jakab óhajtott volna, hogy a törvényjavaslat alaposabban tárgyalott volna az osztályokban, mint történt. Mig az ipar-törvényjavaslat az osztályokban husz ülést vett igénybe, a jelen törvényjavaslatra csakie néhány ülés fordítottat. Az eddig tapasztaltak után nem remélhető, hogy a házbán jóvátesseék az osztályokban történt mulasztás. Előre láthatólag a törvényjavaslaton elvi változtatások alig fognak elfogadtatni.

Mindazáltal szabadon el akarja mondani e tárgyban véleményét, hisz maga Deák mondá egy ízben, miszerint helyesnek ismert elv mellett akkor is küzdenünk kell, ha eredményre nem lehet kilátásunk. (Halljuk.)

Hogy az önkormányzat súlypontja a községekbe helyeztetik át, igen méltányos. Azonban a törvényhatóságok és községek szoros összetartozása miatt, mindkettőre vonatkozó törvényjavaslatoknak egyszerre kellett volna tárgyalatniuk, annál is inkább, mert a miniszterium mindkettőre nézve egy együttes indoklást adott be. A logikai következetesség törvényei azt kívánták volna, hogy ha már a két törvényjavaslat egyszerre nem is tárgyalathatott, legalább a községi törvényjavaslat vétetett volna előbb elé.

A ház másképp tett, s ez oly eljárás, mintha valaki az épületre előbb a tetőt akarná feltenni, és azután megvetni annak alapkövét.

Leghiányosabb a törvényjavaslat azon része, mely a városokra vonatkozik. Régebben beláták már azt, hogy a városok irányában eltérő módon kell eljárni. 1840-ben ez ügy szóba került. Oly férfiak, mint Deák, Szalay szóltak amellett, hogy a városnak különös szabadságok és jogok adassanak. A felsőház ezt nem fogadta el. A mágnások azon ellenvetést tevék, hogy a városok mind-megannyi közérdeaságot akarnak képezni, miért is az alsóház szabadelvű javaslatát visszaválthék. A kormány, mintezt az akkor volt viszonyok érthetővé teszik, a felsőház felfogását osztá, és sikerült is nagy erőfeszítéssel oda vinni a dolgot, hogy e javaslat az alsóházban egy szótöbbséggel megbukott. 1848-ban a szabadelvű irány túlsúlyra jutott, s így astán a városokra nézve egy külön törvény alkottatott. Nekünk nem szabad minden-ek nélkül a 48-ki törvényhozás intencióitól eláll-nunk, — a városokat külön kell jelenleg is rendezni.

Mi nem akarjuk hogy a városok kis [köz]társaságok, de azt sem, hogy kis megyék legyenek. Annny bizonyos, miszerint a városok előre egy aristokratikus főispán fog helyezettetni, ez egy állandó királyi biztos leendő, ki mellett a nép által választott polgármester hatalma és befolyása egészen el fog enyészni.

Egy második nagyhibája a törvényjavaslatnak, hogy, mind a megyei, mind a városi bizottságok félrészen a legtöbb adót fizetőkől a virilis szavazatokból fognak állni. Ez oly berendezés, mely a szabadelvű államokban páratlanul áll; ez megtagadása a demokratának, melyen a képviselői rendszer, a népművelés alapszik.

Nincs állam Európában, hol a virilis szavazatok egészen a legnagyobb adóösszegezen nyugodnának, anélkül, hogy az intellektuális és morális képzettség legkevésbé is tekintetbe is vétetné. A virilis szavazatok kiáltó ellentétben állnak a korszellemmel, amit a kormánynak is be kell látnia. A kormány nem lehet meggyőződve arról, miszerint a virilis szavazatok csakugyan annyira jó és annyira hasznos, mert akkor a szász földre nem alkalmazta volna, épen az ezzel ellentétes elvet. Ott ugyanis az adófizetők felének kell a bizottság tagjait választaniok. E módon oly emberek is bírnak választási joggal, kik 2 frt egyenes adót fizetnek.

A harmadik hibája a törvényjavaslatnak a főispán állásában van. Erről azonban már annyian beszéltek, hogy alig lehet valami újat mondani. A főispánnak befolyásáról a megyékre, beszéljenek azok, kik a megyei életet jobban ismerik. — Szólok a városi életet ismeri jobban, a constátálnia kell, hogy erre a főispánnak döntő befolyása leendő.

Szólok, mint olyan férfi, ki parlamentáris gondolkodik, a törvényjavaslat e nagy és jelentékeny hibái dacára sem mondhat le a reményről, hogy módosítványok által nézetét győzelemhez juttathatja, miért a törvényjavaslatot elfogadja a részletes vita alapjául. (Tetszés a jobboldalról. Derűltetés balról.)

Gubódy Sándor a szószékéről mond ellen a törvényjavaslatnak; a már ismert indokok kivül még azért sem támogathatja, mert felő, hogy a kormány megbuktával, egy még centralistikusabb irányu kormány jutván hatalomra, egészen előli a szabadságot. (Eljenzés balon.)

Bogdanovics Viláld minden bővebb indoklás nélkül elfogadja részletes discussió alapjául a törvényjavaslatot, és eláll a szótól. (Eljenzés.)

Kiss János szintén a centralitatio ellen küzd, ezt a népjogok elnyomása tekintetéből látja, felkaroltatva a kormány és pártja által, — könyvnyű nekik, — ugymond, — hisz bachelusok vannak közöttük, kik már ismerik ezen állapotot, a közvitézék, félnek tőle és nem obajtnák, mert ez a bécsi kormány és reactio műve, — nincs ellene szóló, ha Szirmay indítványa elfogadtatik, és megkérdőztetik a nép, majd kitűnik akkor, mennyiben van igaz a nevezett képviselő urnak, mintha a nép a centralitatio obajtna. Haszonló kifakadások után elvetendőnek vélelmezi a miniszteri javaslatot, s pártolja a pártja részéről László Imre által benyújtott határozati javaslatot. (Eljenzés a szélsőbalon. Ülés vége 2 órakor.)

Arad megye iskolatanácsának f. hó 5-én tartott évnegyedes gyűlése.

Arad megye iskolatanácsa Hofbauer Sándor, kir. tanácsos tanfelügyelő elnökelete alatt, f. hó 5-én tartotta évnegyedes gyűlést. A gyűlés megnyitása után elnök-tanfügyelő a tanterület tanügyi állapotról jelentést tesz, mely szerint Arad megyében 21 község és két pusztá van olyan, hol semmi iskola nincs; 78 községben pedig a felekezeti iskolák az 1868. évi XXXVIII. tcz. kívánalmainak meg nem felelnek, azért megintesték iránt a nm. közoktatási miniszteriumhoz felterjesztés tétetett, 7 község, mint amelynek lakossága az 5000 et felülhaladja, s így a törvény szerint, felsőbb elemi iskolák állítására kötelezve van, azok létesítésére felszólított. Négy községben községi iskolák részint alakultak, részint alakulóban vannak. Felekezeti ny iskolák építésére hét hitközség vállalkozott. O-Paulis községe pedig, melyben 30 olyan tankelevezett gyermek van, kik a fennálló felekezeti iskolákat nem látogatják, községi iskola felállítására utasítottat.

Ezen tanfelügyelői jelentés tudomásul vétele után a gyűlés napirendre tér.

Elnök-tanfügyelő jelenti, hogy a miniszterium kezdeményezése, s ezen iskolatanácsnak egy korábbi határozata folytán, az őszi szünidő alatt a képezdét nem végzett tanítók részére hat heti tanfolyam fog nyitattani, mely célzár Arad város a pesti-uti iskolahelyiséget átengedte. Az előadások tartására a tanárok kijelölve, a vidéki tanítók pedig felszólítva vannak.

Ezen jelentés azon határozat mellett vétetik tudomásul, hogy a tanfelügyelőség a nemokleveles aradi tanítókat is hívja fel ezen előadások hallgatására.

Tanfügyelő jelenti, hogy az iskolatanácsok részére a múlt évi országos költségvetésben felvéve semmi sem levén, ez évben pedig a múlt évre tett miniszteri előírászat meg nem szavatván, egy e tárgyban kelt miniszteri intézmény az iskolatanácsok hazafiságától elzárja, hogy múlt évi utiköltség és napidíjaihoz való igényeikről lemondanak. Jelenti továbbá, hogy a jelen évre megszavazott összegből minden iskolatanács számára 500 frtnyi összeg van kifizetésbe helyezve; felhívja azért az iskolatanácsot, hogy a tanácsosok napi díját s utiköltségeit — mértőföldenkint — állapítsa meg.

Arad megye iskolatanácsa múlt évi díjairól annyival inkább lemond, mivel azokra igényt sem formált, jelen évre pedig a napi díjat 3 frtban s az utiköltséget 1 frt 4 krba állapítja meg. Egy szerszám a jegyzőseget megbizza, hogy az ez évben tartott ülések költségeit kiszámítván, a tanfelügyelőséghez, mely azok folyóvá tételét eszközöndi, — terjeszse be.

Arad város képviselő testülete, miután a tanfelügyelőség azon felhívásának, hogy községi iskolait névszerint jelölje ki, eleget mindez ideig nem tett, e tárgyban nyilatkozatra utolag felszólíttatni rendeltetik.

Minthogy tanfelügyelő urak a vizsgák csaknem egy időben tartása miatt az Aradon levő magán tanintézetekben meg nem jelenhetnek, az alább megnevezett magán tanintézetek vizsgáin leendő megjelölésre következő iskolatanácsosok küldetnek is: keleti — Österreicher Vilmoshoz Hirschmann József és Fényes Károly, Heger Janoshoz dr. Aradi István, Müller Anto-

niához Rotter János; Papp növérekhez Neuman Károly (fazelek-vasándi ielkés), Sziklai Máriához, Nagy Sándor, Pichler Józsefhez Vársárhelyi Dezső, Smidt Juliához Neuman Károly és Kopcsányi József, Hirschl Hermanhoz Lidy Nándor s Fényes Károly, Neugebauer Arabellához Somogyi József, Cserevni Francziskához Wallfisch Pál, Barscht Rozinához Fényes Károly és Hirschmann József.

Ezen határozatról egy a kiküldött iskolatanácsosok, mint az intézetek tulajdonosai jegyzőkönyvi kivonatban értesítettni rendeltetnek. Az intézet-tulajdonosok azon meggyőzés mellett, hogy vizsgájuk idejét a hozzájuk kinevezett iskolatanácsosokkal jó eleve tudassák.

Tabajdi Károly, ki a községi tanítói választásokra az iskolatanácsok részéről Aradváros és megye területére elnökül megválasztva volt, ezen megbízatásáról lemondván, a város és megye területén történendő községi tanítói választásra elnökülkövetkező iskolatanácsosok választattak meg: Arad városába Nagy Sándor s akadályoztatása esetére Rotter János, a megyébe és pedig a világosi járásba Dezső Ádám, borosjenői járásba Szabó Alajos, aradi járásba Dániel Béla, zarándi járásba Glatz Béla.

Uj-Szt. Anna iskolaszékének a megtörtént községi tanítók választásáról tett jelentés, s az azok részére kiállított díj-levelek átvizsgálás végett Fényes Károly és Kopcsányi József uraknak azon utasítással adatik ki, hogy vizsgálatuk eredményét a jövő ülés elé terjeszszék.

Több magán tanintézet felállítatása iránti kérvény elintézése után az ülés befejeztetvén.

Somogyi József, iskolatanács jegyzője.

Hoffmann Pál beszéde

a képviselőház július 9-ki ülésében.

(Folytatás.)

A második ok, mely miatt elsőbbséget adok az önkormányzatnak, az, hogy abban egy nagy garantiát látok, és így semmi esetre sem fogadhatom el azt, amit a minapában a vallás- és közoktatási miniszter ur Komárom városa igen tisztelt képviselőjének egy meggyőzésére mondott: Komárom város képviselője az egyes nyil és a nyilomonak eltérésére vonatkozólag mondott hasonlatosságát értem. Erre vonatkozólag a vallás- és közoktatási miniszter ur azt jegyezte meg, hogy a szabadság és az ország függetlenségének garantiája nem a megyékben, nem az önkormányzatban, hanem a parlamenti kormányban és a parlamentben van. Ezt elismerem, de nemcsak egyedül abban van az, hanem abban, hogy minden egyes része az országnak az ő szervezete által egy alkalmas mód a nemzeti erő egyesítésére és ezen erő egyesítése által nagyobb hatály kifejtésére.

Mikép az emeltyű az egyes ember erejének sokkal nagyobb hatást nyújt, úgy hogy például emeltyű segítségével sokkal nagyobb terhet képes felemelni, mint anélkül bírni, úgy egy nemzet is, mely az önkormányzat alapján van szervezve, sokkal nagyobb erőt és hatást képes kifejteni, mint az, amelynek elemei szétszórva, csak individumokból áll. (Helyeslés balfelől.) Ennél fogva nem fogadhatnám el azt, hogy az ország szabadságának biztosítását egyedül a parlamentben keressük; igenis, a parlamentben keressük; de keressük másutt is, s mind ennek felhasználása által lehet egyedül a nemzetnek szabadságát s függetlenségét biztosítani.

Igy levén meggyőződve, t. ház, én nem fognék szavazni oly törvényjavaslatra, mely bureaucraticus centralitást hozna be. De mit tesz ezen törvényjavaslat? e törvényjavaslat, t. ház, sem hal, sem hus, (Élénk tetszés bal felől.) Sem centralitatis, sem önkormányzat; nem bír sem az egyiknek sem a másiknak előnyeivel, de igenis mindkettőnek valamennyi hátrányaival. (Helyeslés balfelől.) Be fogom ezen állításomat bizonyítani. (Halljuk!)

A Bureaucraticus centralitatio az a nagy előnye, hogy gyorsan hajtának végre az intézkedések, a kormány kezében tartván a közigazgatás hálózatát, a legrövidebb idő alatt adhat impulzust; az alárendeltségnél fogva, melyben a bureaucraticus tisztviselők állanak, feltétlen engedelmességre számíthat, nagy erőt rövid idő alatt fejthet ki.

Ezen előny a törvényjavaslatban nincs meg. Igen természetesen, a kormánynak nincs ily bureaucraticusja, ott állanak a köztörvényhatóságok, részben választott, részben candidát, részben kinevezett, részint substitutál helyettes tisztviselői, kik a kormánnyal — akárminő biztosítékot keresett a törvényjavaslatban az engedelmességre iránt — mégis ily szoros alárendeltségi viszonyban nem fognak állni. Nem lesz tehát a törvényjavaslatban semmi esetre azon erő, mely a bureaucraticus centralitást jellemzi, de nem lesz a másik sem. Mert ha a megyei kormányzatot bureaucraticusnak nem tarthatni, ugy önkormányzatnak sem lehet azt tartani. A főispán hatalommal szemközt, a mely e törvényjavaslatban felállíttatik, s itt mindjárt megjegyzem azt, miszerint nem fogadhatom el azon állítást, hogy csak azon jogok lennének azok, melyek már előbb is a főispánt megilleték, tiltakoznom kell az ellen, és kijelentem, hogy a főispáni hatalom, vagy főispáni állás nálunk eddig tulajdonilag méltóság volt; holott most a központi kormány közvetlen közege. (Igaz! úgy van! balfelől.) Mondom tehát nem eredményez ezen törvényjavaslat bureaucraticus centralitást, de nem is eredményez önkormányzatot; élni — lehet mondani — kevés az önkormányzat számára, mi benne foglaltatik, meghalni sok. (Élénk helyeslés balfelől.) Nem elégítheti ki ezen törvényjavaslat azokat, kik a bureaucraticus centralitatio barátjai, de azokat sem, kik az önkormányzatnak barátjai.

Megmondom t. ház, kiket elégíthet ki, (Halljuk!) kielégítheti azokat, és ilyenek nagyon sokan vannak, kik jelenleg csak egy intermet akar nak előállítani, és ez sokakra nézve az arriere pensée hid az, mely a bureaucraticus centralitatio ra vezet. (Igaz! Úgy van! Élénk helyeslés balfelől.) A ki ezen célt keresi a törvényjavaslatban, az azt eléri, mert szilárd meggyőződés, hogy azon önkormányzatot, mely ezen javaslat folytán eálland, nem fogja senki kedvelni, és el fogják később fogadni, csak hogy ettől meneküljenek, a bureaucraticus centralitástól (Élénk helyeslés balfelől). Másik megjegyzésem, mi a javaslat tartalmára vonatkozik, sarkpontját képezi a javaslatnak, s ez a bizottságok összeállítása. A javaslat 20. §-ának rendelkezése szerint a bizottság — amely az önkormányzat hatalomnak alanya, felelősségen áll a legtöbb adófizető állampolgárokból, felelősségen a választó közönség választottjaiból. Ezen §-us képezi a legtöbb észrevétel tárgyát t. ház, és mindazok, kik ezen javaslatot védtek, ezen leginkább megtámadható positióra fordítottak legtöbb gondot, sőt egy egészen új terminologiat is találtak föl, melyet megvalom, nagy meglepetésemre hallottam a napokban itt felhozott ni, egyes lapok részéről, és mondhatom, még pedig egy igen tekintélyes pesti német lap initálta ezen ujdontat új terminologiat, és innen importálták azt ezen házba. Ezzel palástoltatik el a 20 ik §-nak nagyon is feltűnő, nagyon is nagy megütőközést szülő rendelkezése, ezen phrasis t. i. az, hogy itt nem jogokról, hanem kötelesség teljesítéséről van szó. Legyen szabad erre vonatkozólag észrevételeimet megtenni. (Halljuk!)

Előre kijelentem, hogy nem levén politicus e szónak tudományos értelmében és nem oly egyén, ki a politikai tudományokkal tüzetesen foglalkozik, korántsem kívánhatom azon uraktól, kik ezen theoriát felállították, hogy véleményemet tekintélynek ismerjék el; csak mint egyszerű jogász szólok felügyelve azon egyszerű ismeretekkel, melyekkel mint jogász és csupán ezen szakmával foglalkozó rendelkezhetem. Azzal védetük, t. ház a 20-ik § us, hogy itt nem jogok gyakorlásáról, nem hatalomról van szó, hanem szó van kötelesség teljesítéséről, azaz, hogy azon jogok, melyek ezen § által a legtöbb adót fizetőknek nyújtának nem is annyira jogoknak gyakorlása, mint inkább egy kötelesség teljesítése. Én mindennek előtt azon kérdést vagyok bátor tenni, méltóztassanak nekem megmagyarázni, micsoda azon kötelesség melyet itt érteni kell, vajjon kötelesség teljesítésének méltóztatik-e venni azon körülményt, hogy néhányan legtöbb adót fizetnek, vagy hogy mint legtöbb adót fizetők, a bizottmányoknak tagjai.

Méltóztatnak-e érteni e kötelességteljesítés alatt azt, hogy ők sok adót fizetnek, vagy azt, hogy ők a nagy adófizetők következtében a bizottmányoknak született tagjai? Én úgy hiszem, t. ház, hogy ez az első kérdés, mert különben nem volnék képes felogni az egész okoskodást. A kötelesség teljesítése lenne tehát az érdem, a miért e jog nyújtatik, mert, hogy a bizottmányi tagság csakugyan jog, azt hiszem, késébe vonni senki sem fogja, hogy azon körülmény, miszerint valaki a bizottmányoknak tagja jogosítvány, és pedig nagyjelentőségű jogosítvány, azt, úgy hiszem, késébe vonni senki sem fogja. Hol van tehát azan kötelesség, amelynek teljesítése fejében ezen jogot nyerik, és akkor elfogadom ily alakjában az egész indoklást, sőt még a virilis szavazatokat is, de azt el nem fogadhatom, hogy már a legtöbb adófizetés elég érdem erre.

Nem az, hogy valaki nagyobb vagyonnal bír, és ennélfogva több adót fizet, hanem a nagy vagyon által szerzett intelligencia és ezen nagyobb vagyon segítségével birt önálló helyzet, mik in gyenes közszolgálatra képesítenek, — csak ezek indokolhatják a virilis szavazatokat. — Igen nagy élvezettel hallottam Éber Nándor képviselő társam beszédét, s csaknem minden szavát aláírnám, csak a conclusiót nem. Helyesen hivatkozott Angliára, de nagyon sajnálom, hogy ő mind azokat, amiket mind theoreticai tanulmányaiból, mind saját tapasztalásából, nálammal sokkal jobban tudhat, hogy nem méltóztatott Angolországra tovább is hivatkozni és kijelenteni, miszerint ott is teljesített kötelességnél fogva bírnak a békébirák virilisszavazattal a countyban, hogy nem méltóztatott kijelenteni azon nagy különbséget, mely az angol önkormányzat és ezen törvényjavaslat közt fennforog, mely adófizetésre ruhazza azon kiváltságot, és nem ugy, mint Angliában, hol a békébirák képezik a megyei gyűlékezetet.

Ezen szempontból sem tartom tehát, t. ház, ezen törvényjavaslatot indokolhatnák, hanem azon egész phrasis, amely a pesti lapokban és utánna itt a házban megpendítették a kötelesség teljesítésére nézve egy érv a törvényjavaslat ellen, mert ha kötelességteljesítés jogosít a virilis szavazatokat, méltóztatnék azt nem a pusztá adófizetésre feltetni, és ne méltóztassanak azt mondani, hogy azok bírnak virilis szavazatokkal, a kik a legtöbb adót fizetik, hanem azok, kik a legnagyobb adófizetésnél fogva független állásban levén, közszolgálatokat ingyen teljesíthetnek, és méltóztassanak akkor mintául Angliát szem előtt tartani.

Nagyon gyakran hivatkoznak, hol Angliára, Belgiumra, Franciaországra, más országokra és hol az egyik államból, hol a másikból idéznek a javaslat egyik-másik cikkének igazolására. Megengedem t. ház, hogy ezen uton a javaslat minden tétele igazolható lesz, és nem lesz egyetlen egy cikk sem, amelyre külföldi államokból nem lehetne példákát idézni, egyikre Angliából, másikra Franciaországból, harmadikra Poroszországból. És azt fogják a javaslat védői állíthatni, miszerint ezen javaslat merőben a külföldi államokban szerzett tapasztalatokon alapul. Megengedem egyes részletekre nézve, csak azt nem engedem meg, hogy az egészre nézve.

Az ily uton létesült tvjvaslat minden tételét külföldi példákkal illusztrálhatni, de nem lehetne az egészre nézve ugyanazt mondani, ellenkezőleg mondhatni, hogy nincs a föld hátán létező állam, hol ezen intézményt egészben véve megtalálni lehetne.

Ilyen módon előállíthatni egy polyglott törvényjavaslatot, mely az ország javára nem válik. Attérek a harmadik okra, amiért a javaslatot el nem fogadom, s ez ennek szelleme. El nem fogadhatom e tvjvaslatot azért, mert ellenkezik közjogi fejlődésünkkel. E század 3 ik tizedében nemzetünk öntudatosan lépett azon ösvényre, a mely végeredményül a 48 ki törvényekre vezetett. Nem megdondolatlan lépés vezetett az e kornak férfait arra, hogy a democratiát proclamálják. (Balfelől élénk helyeslés!)

En tiltakozom, t. ház, az ellen, hogy e mai kornak törpebb nemzedéke javítást akar véghez

vinni azokon, miket a nemzetnek legnagyobb férfai véghezvitték. (Balfelől élénk helyeslés.) Csak sajnálattal telik el szívem, látván azt, mikép azok, miket a nemzet történetének legbecesebb lapjainak tekintek, t. i. az 1825-től 1848-ig történeteket, melyeken nemcsak a nemzetnek legdicsőbb tettei vannak följegyezve, hanem, melyek képesítették a nemzetet arra, hogy az 1848. után következett nagy válságos időkben fennálljon, (Élénk helyeslés balfelől) mert nyíltan kijelentem, hogy ha a nemzet nem proclamálja 1848-ban ezen elveket, azok nélkül nem lettünk volna képesek a bekövetkezett viharokat kiállani. (Viharos helyeslés balfelől) Én t. ház el nem fogadhatom azt, hogy ezen elvek lerombolásán gyökerezze a nemzet jövője, pedig t. ház, e törvényjavaslat alászá országos alkotmányunknak alapját, a képviselői rendszert, ezt elvitatni senki nem fogja. (Balfelől helyeslés.) Igaz ugyan, hogy csak a megyékre nézve kísértik meg a népképviselőt megterjedést, és az mondatik, hogy a parlament választatik; de t. ház! nekem egy csepp bizalmam sincs az iránt, hogyha ez elv egyszer meggyűgattatik, hogy nem fog-e megszegetni ott is. (Élénk helyeslés balfelől.)

Megvallom t. ház, ez képezi főokát annak, hogy miért ellenzem az egész törvényjavaslatot. Valóban szomorú kilátásnak vannak a választási törvény reformjára nézve, ha a t. ház ezen elvet elfogadná. (Balfelől helyeslés.) A 48-ki törvényhozás parancsolólag jelentette ki, hogy a megye önkormányzata a népképviselőt alapján szerveztesse, ezen rendelkezés a népre nézve konkrét jogosítványokat állapít meg. Nem arról van jelenleg szó, hogy lehet, kell-e részesíteni többeket jogokban, hanem arról van szó, hogy azoktól, kik valójában a törvény rendeleténél fogva jogokkal bírnak, elvétesse nek-e. A jelen századnak mostani szakában helyes ut-e az, miszerint ah-lyett, hogy a jogokat kiterjeszszük, a jogosítványok mindinkább megszorításának? Ezt a t. ház minden tagjának megírdésére bízom. (Helyeslés balfelől.)

Igenis az szokott mondatni: az egész nép, mely alatt mást nem érthetnek, mint a nemzetet, és épen azért hibáztatom mindazokat, kik a 48 ki törvényhozás ellenére, mely a nemzetet egygyé faraszta; a népet ismét osztályokra szakítják, külön választják; — én azt értem, hogy ha azt mondja valaki, miszerint nem bízik a nemzet egészében, nem bízik, hogy a választás jó eredményre vezessen, de álljanak elő az illetők egy biztos arcanummal, hogy azt, mint a nemzet összeségével előállítani nem lehet, ők előállítani képesek. Az mondatik, hogy ha választatik a bizottság és egészen demokratikus elvekre fektetjük — ezt mondta Tóth Vilmos, — hogy ha arra bizatik a választás, nem eredményezne alkalmas közigazgatási bizottságot. Én azt kérdem, mit ajánlanak az urak arcanumul ennek helyébe, mitől azt várják, hogy az jobb eredményre fog vezetni, mint a választás.

Azon urak, kiknek a népképviselőt alapján rendezett törvényhatóság nem kell, mit állítanak helyébe? Ok a minoritások aránybá ványa előtt görnyedeznek, ottó várnak ők időt. (Élénk helyeslés balfelől.) Én kérdem minő alapján, minő jogosítványon? mi jogosítja fel őket azon hiedelemre, miszerint csupán azon körülményről fogja, hogy a nemzet bizonyos része elárakít bizonyos hatástól, azon hatás azonnal jobb lesz?

Ha bírnának bizonyos arcanummal, minők századunkban nem léteznék, melyről be tudnák bizonyítani, hogy általa képesek előállítani azon eredményeket, melyeket népképviselőt alapján nem lehet elérni: akkor még érteném, bár nem pártolnám: de így, midőn nem bírnak egyebet állítani, mint a majoritás uralma helyett a minoritás uralmát: akkor ezen eljárás nem értem.

Egyébiránt én t. ház, ezen törvényjavaslatnak meg egy nagy hibáját látom. Nem találom reá szót, s azért előre is bocsánatot kérek, ha kifejezésem talán nem lesz parlamentáris, nem szabadkom sérteni.

Én ezen törvényjavaslatban bizonyos kétszínűséget látok (tetszés balfelől), — nem személyeket értek, — hanem a törvényjavaslatot értem.

Megengedem t. ház, hogy a fortélyosság, a kétszínűség ephemer eredményeket előállíthat, diplomatiában, magánéletben vagy másutt, csak egy helyen nem, a törvényben. (Helyeslés balfelől.) Én t. ház tudom, mert három ezer évi törvényhozás történetéből tanulom, hogy mi sem bosszulja meg magát inkább, mint ha a törvényhozás terére vitetik át ezen kétszínűség, mert az azt eredményezi, hogy sem ezen uton el nem értek a cél, melyet az illetők ezen kétszínűség által elérni kívántak, sem azon más uton el nem érhetik, melyen talán elérhető lett volna. (Helyeslés balfelől.) Ezen törvényjavaslatban is azt a hibát látom, hogy megkerüléssel megy azon cél felé, melyet elérni akar. Három részletre vonatkozólag fogom ezt kimutatni. Az első vonatkozik az önkormányzat hatáskörére. Az első szakasz 3 részre osztja a municipiumok hatáskörét; az első az önkormányzatot, a második a levelezés és felírás jogát, a 3-ik az állami közigazgatás közvetített tartalmazza. Megjegyzem mindennek előtt, hogy a középső, a 2-ik, nem való e helyre, nem áll egyetlen magasságban a többivel, mert a levelezés és kérelmezés joga sokkal alárendeltebb, hogyzen a másik kettővel egy sorba állítható volna.

Lényegesen csak a kettőt tartom, s e részben egyetértek Komárom megye érdemes képviselőjével, ki ezt szintén felhozta, csak hogy én más eredményre jutok, mint ő, én is mindennek előtt ezen különböztetést elvetem, mert nézetem szerint ezen különböztetés önkormányzat és állami közigazgatás közvetítése, semmi különbség nem bír. Minden, mi a megyében történik, közzjogi természetű, ily megkülönböztetés csak a városokban lehet, melyeknek van saját vagyonuk. De megmondom, honnan vette a kormány ezen megkülönböztetést: Bachnak városi rendezésében fordul elő, ott van szó eigener Wirkungskreis és übertragener Wirkungskreis-ről (Tetszés a baloldalon). A tudomány legújabb időben ezen osztályozást határozottan elveti. Azt megmondani, hol végződik az állami kormányzat köre, s hol kezdődik az önkormányzaté, azt megmondani nem lehet, mert szerintem igen helyesen mondtotta Ghyocy Kálmán képviselő ur, miszerint az önkormányzat

ben egyetértek Komárom megye érdemes képviselőjével, ki ezt szintén felhozta, csak hogy én más eredményre jutok, mint ő, én is mindennek előtt ezen különböztetést elvetem, mert nézetem szerint ezen különböztetés önkormányzat és állami közigazgatás közvetítése, semmi különbség nem bír. Minden, mi a megyében történik, közzjogi természetű, ily megkülönböztetés csak a városokban lehet, melyeknek van saját vagyonuk. De megmondom, honnan vette a kormány ezen megkülönböztetést: Bachnak városi rendezésében fordul elő, ott van szó eigener Wirkungskreis és übertragener Wirkungskreis-ről (Tetszés a baloldalon). A tudomány legújabb időben ezen osztályozást határozottan elveti. Azt megmondani, hol végződik az állami kormányzat köre, s hol kezdődik az önkormányzaté, azt megmondani nem lehet, mert szerintem igen helyesen mondtotta Ghyocy Kálmán képviselő ur, miszerint az önkormányzat

ben egyetértek Komárom megye érdemes képviselőjével, ki ezt szintén felhozta, csak hogy én más eredményre jutok, mint ő, én is mindennek előtt ezen különböztetést elvetem, mert nézetem szerint ezen különböztetés önkormányzat és állami közigazgatás közvetítése, semmi különbség nem bír. Minden, mi a megyében történik, közzjogi természetű, ily megkülönböztetés csak a városokban lehet, melyeknek van saját vagyonuk. De megmondom, honnan vette a kormány ezen megkülönböztetést: Bachnak városi rendezésében fordul elő, ott van szó eigener Wirkungskreis és übertragener Wirkungskreis-ről (Tetszés a baloldalon). A tudomány legújabb időben ezen osztályozást határozottan elveti. Azt megmondani, hol végződik az állami kormányzat köre, s hol kezdődik az önkormányzaté, azt megmondani nem lehet, mert szerintem igen helyesen mondtotta Ghyocy Kálmán képviselő ur, miszerint az önkormányzat

ben egyetértek Komárom megye érdemes képviselőjével, ki ezt szintén felhozta, csak hogy én más eredményre jutok, mint ő, én is mindennek előtt ezen különböztetést elvetem, mert nézetem szerint ezen különböztetés önkormányzat és állami közigazgatás közvetítése, semmi különbség nem bír. Minden, mi a megyében történik, közzjogi természetű, ily megkülönböztetés csak a városokban lehet, melyeknek van saját vagyonuk. De megmondom, honnan vette a kormány ezen megkülönböztetést: Bachnak városi rendezésében fordul elő, ott van szó eigener Wirkungskreis és übertragener Wirkungskreis-ről (Tetszés a baloldalon). A tudomány legújabb időben ezen osztályozást határozottan elveti. Azt megmondani, hol végződik az állami kormányzat köre, s hol kezdődik az önkormányzaté, azt megmondani nem lehet, mert szerintem igen helyesen mondtotta Ghyocy Kálmán képviselő ur, miszerint az önkormányzat

ben egyetértek Komárom megye érdemes képviselőjével, ki ezt szintén felhozta, csak hogy én más eredményre jutok, mint ő, én is mindennek előtt ezen különböztetést elvetem, mert nézetem szerint ezen különböztetés önkormányzat és állami közigazgatás közvetítése, semmi különbség nem bír. Minden, mi a megyében történik, közzjogi természetű, ily megkülönböztetés csak a városokban lehet, melyeknek van saját vagyonuk. De megmondom, honnan vette a kormány ezen megkülönböztetést: Bachnak városi rendezésében fordul elő, ott van szó eigener Wirkungskreis és übertragener Wirkungskreis-ről (Tetszés a baloldalon). A tudomány legújabb időben ezen osztályozást határozottan elveti. Azt megmondani, hol végződik az állami kormányzat köre, s hol kezdődik az önkormányzaté, azt megmondani nem lehet, mert szerintem igen helyesen mondtotta Ghyocy Kálmán képviselő ur, miszerint az önkormányzat

ottan áll, hogy mindent, mi azon becseshez tartozik, maga a törvényhatóság hajtja végre.

Mi tartozik azután ahoz részletesen véve, arra nézve nem bírok más elvet felállítani, mint azt: a mit el lehet észszerűen végezni az önkormányzat által, az mind azáltal végzendő el, és csak az, amit észszerűen elvégezni így nem lehet, utasítsák a centralis kormányhoz. És éppen ebben nem vagyok egy véleményben Tóth Vilmos t. képviselő társammal. Talán én is centralista vagyok, de más értelemben; centralista annyiban amennyiben centralisálni kívánom azt, amit másféleképpen észszerűen elintézni nem lehet, ellenben mindent az önkormányzatra bízni, ami azáltal elvégezhető.

En tehát azt hiszem, hogy ezen illetén osztályozásnak más oka kell hogy legyen. A tudomány ezt elveti. Hivatkozom a legnagyobb tekintélyre e téren: Steinra, kinek Verwaltungslehre című munkájára téren legelől áll, és melyre bátran lehet a törvényhozás terén is hivatkozni. Nem tudom, miért hozatott be ezen osztályozás? talán azért, hogy az mondassék, miszerint az önkormányzat terén a fetűgyeleltre szorítkozik a kormány, a másik téren azonban nem csak gyakorlati felügyeletet, hanem alárendelt magának a hatóságot; de én e tjavaslatban ezt nem találom. Ugyanezt mondotta Tóth Vilmos képv. ur is, hogy a főispánnak csak felügyeleti joga van. De azt hiszem, hogy ezt maga sem állította komolyan.

Tóth V.: Mind az, amit mondottam, komolyan volt mondván.

Hoffmann Pál: Én azt hiszem, hogy ezen különböztetés csak azért hozatott be, miszerint az átengedett hatáskörök címe alatt a főispán kezébe ejtsék az egész önkormányzatot. Más célját ezen különböztetésnek nem bírom átlatni. Legelőbb az lehetne a cél, hogy mivel egy része neki csak az állam által van átengedve, tehát az államnak kell ezt kezébe venni, ezen jogcímen a másik részt, amit önkormányzatnak vesznek a főispán hatalma alá vesse. Különbösen érdekesnek érzem az önkormányzat egy, az mindenben egyforma természetű: különböző természetűnek azt el nem ismerem.

A másik vonatkozik a főispáni hatalomra. Itt mutatkozik azon — bocsánat a kifejezésért, de mint mondtam nincs szándékom sértetgetni — alakoskodás és kétszínűség. Egyrésztől választásnak engedtetik hely a tisztviselőkre nézve; de ezen választás valóban oly formán alakul, hogy egy eredményre vezet a kinevezéssel; amennyiben t. i. a candidationalis jog olyképen gyakorolatik a tjavaslat szerint, miszerint önálló választásról szó sem lehet. Itt nem helyes az összehasonlítás az 1848. előtti gyakorlattal, mert most más viszonyok közt vagyunk. Akkor collegialis államkormány volt, most centralisatio van. A 48. előtti kormány nem birta az ussall, hogy mindent centralisáljon. Az 1848-iki kormány Bécsben nem foglalkozott ezen önkormányzati ügyekkel, hanem örült ha más végezi ezen dolgokat, most parlamentaris centralisát kormányt állunk szemközt. És így ily viszonyok között nagyon veszedelmesnek találom ezen intézkedést, mert a dolog természeténél fogva a hatalom terjeszkedni vágyik.

Vége t. ház kétszínűségét látok a virilisszavazatoknál is.

Az mondatik, hiszen választatik a bizottmány fele: de t. ház, ez valóban ugyanoda megy ki, mintha egy sem választatnék. Igen szomorú volna, ha Magyarország legváyonosabb osztályának, mely a szavazatok felét ugys birja, nem volna annyi hatalma, hogy nem csak egyet, de azok felét be ne válassza. Mondom, sajnos volna ha én nem volna így; de éppen azért nincsen ezen értelemben szükség a virilis szavazatokra, és én meg vagyok győződve, hogy ezen virilis szavazat nélkül is be fogának a bizottságokba jutni.

Mi jogosítja fel a házat ily intézkedésre? Talán a tett tapasztalat? Nem tanuszkodnak-e a nemzetnek érettségéről a képviselői választások?

Méltóztatassanak körül nézni, s látni fogják, hogy már azon körülmény, miszerint egy ily törvényjavaslatot lehet e ház elé terjesztetni, leginkább mutatja azt, hogy a nép ösztönszerűleg azokat választotta meg, a kiket erre legalkalmasabbaknak tartott.

Méltóztatassanak fölvenni, hogy az 1848-iki követek háza, mely pedig a válságos osztály tagjaiból állott, kiterjesztette a kiváltságot az egész nemzetre, az egyenlőség elvét mondotta ki: most pedig a népképviselőt alapján alakult képviselőház elé a kormány javaslatot terjeszt, mely a jog megszorítását célozza. Ha a nép úgy választotta volna a képviselőket, mint aminőtől önkö félnék t. i. egyoldalul a maga embereit, egészen mások ülnének e teremben, olyankor, kik elé azon insinuatívával lépni, hogy a választás felében vétessék el a néptől, merőben lehetetlen volna. (Hosszas helyeslés balfelől.)

És van-e oka a pártnak e bizalmatlanságra? Nem kétszer választotta-e a népe párt tagjait többségre, nem a nép segítette-e elő azon állapotot, hogy a kiegyezkedést létesíteni lehetett. (Zaj. — Halljuk balról.) Mikor arról volt szó, hogy az egyeskedés munkája jóváhagyassék, nem ismét e pártnak adott-e többséget a nép? Megérdemelte-e tehát a párt részéről a bizalmatlanságot. (Tetszés balfelől.) Részemről tartózkodás nélkül kimondom, hogy ezt a bizalmatlanságot a magyar nép semmivel sem érdemelte meg. (Éljenés a baloldalon.) Tisztelem én a vagyonos osztályt, megengedem, hogy a vagyonos osztály teljes garantiát nyújt a jó önkormányzatnak, de úgy hiszem, mi sem jogosítja fel a kormányt, hogy azt tegye fel a vagyonos osztályról, hogy az e kiváltságot maga öhajtaná. — S valóban nem is volna jó, ha öhajtaná; ez ajándék olyan, mint melyről egy régi példát mondja: Timeo Danaos et dona ferentes, és megvagyok győződve, hogy maga a vagyonos osztály saját érdekében visszaszítja e privilegiumot, melyre szüksége nincs, mely csak árt. — (Igaz! balról.) Vége t. ház, még egyet akarok megjegyezni, s ez az, hogy a t. kormány, mint beszédem elején is mondtam, a törvényjavaslatban helyes elveket is állított fel, s miután elmondottam mind azt, mit nem helyeslek, elmondom azt is, mit helyeslek.

Helyeslem, hogy a kormány a parlamenti

kormányzatot lehetővé tenni akarja. Ez kötelessége is, mert a parlamenti kormányzatban kell keresni hazai alkotmányunk gyújtópontját. (Zaj. Halljuk.) T. ház! A parlamentaris kormányzatnak (Zaj) védői nem távozhattak-e annak alapjától. A parlamenti kormányzat alapja pedig a népképviselő; s hogy azt lerontja, ez azon nagy hiba, melyben a törvényjavaslat szenved, és mely miatt azt védeni lehetetlen. Miért viseltetünk mi bizalommal a parlamentaris kormány iránt? Mert a parlament a népképviselőt nyugszik. Azt hiszem a kormány nagy hibát követett el a törvényjavaslat beterveztése által, mely — igen félek — helyrehozhatlan lesz. Nem a pártól szólok mert a párt nem fogadta el, amint megvagyok győződve, hogy a párt nem is fogja a 20-dik §-t elfogadni. (Nagy zaj. Felkiáltások jobbfelől: De bizony elfogadjuk.) Csak akkor fogom elbújni, ha látom. De úgy hiszem a kormányt nagyot hibáztott, oly hibát követett el, melyet helyrehozni nem lehet. Egy nistust árul el e szakasz, mely felette veszélyes, melyet a kormány nem volna szabad magáról feltétetni. Megengedem, hogy e nistus valóban nem is forog fele e §-ban, és én bizalommal viseltetem a kormány iránt, és nem akarom feltenni, hogy az valóban szándékában van, mi e §-ból következtethető; de hogy akinek tetszik, abból azon okoskodást vonhatja le, hogy a kormány a 48. törv. hozás alapelveinek elhagyásával az előbbi állapotokra akar visszamenni, az két-ségtelen, — amit pedig más szóval reakciónak nevezünk, mert nem egyéb a reactio, mint a létező állapot ellenében visszahatalás hátra felé. — (Helyeslés balról.) A kormány nem volna szabad olyasmüt követni, mi a parlamenti kormányzat egyedül helyes alapját a népképviselőt sérti, ezt pedig teszi a kormány. En tehát t. ház! mint mondtam e törv. javaslatot el nem fogadom, s nem különözöm e tekintetben egy cseppet sem azon társaimtól, kik azt elfogadják, (nevetés) mert azok is megengedik, hogy a törvényjavaslat rossz, s hiányokat hoztak fel, miket ők is sarkalatosoknak jeleztek; ha van különbség, az csak az, hogy én azon előzményből, hogy a tjavaslat rossz, azon eredményre jutok, hogy azt el nem fogadom, míg azok arra jutnak, hogy azok elfogadják azon reményben, hogy meg fog változtatni.

Ez egyenlő eredményre vezet, mert előre kijelentem, miszerint ha módosítatnak a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alkalmával akként megváltoztatni, hogy az általam kijelölt hibák nem lesznek benne, akkor én készséggel fogok a har-madik szavazásnál annak elfogadására szavazni. (Felkiáltások balfelől: Mi is!) Nem fogok a t. ház túrelmével tovább viszszaélni. (Balfelől: Halljuk! Halljuk!) Szándékom lett volna ugyan még egy beszédre visszatérni, mely már jó régen mondatott el a házában, t. i. Tóth Vilmos képviselő ur beszédjére. (Halljuk! Halljuk! balfelől) melynek én nagy fontosságot tulajdonított nemcsak azon oknál fogva, mert az igen t. képviselő ur közelebb viszonyban állván a belügyminiszteriummal, ezen enunciatíója által azon véleményre éreztük magunkat feljogosítva, hogy a belügyminiszterium nézeteinek adott kifejezést; de azért is, mert a kormány akkor itt jelen volt több tagja által a t. képviselő ur nyilatkozata nagy elismerésben részesítettett. Megvallom, ezen okoknál fogva szándékoztam az ő beszédjére hosszabban visszatérni. Azonban nem akarván a t. ház túrelmére a mértéken túl viszszaélni (Halljuk! Halljuk! balfelől) csak igen keveset fogok mondani. Ö mindenekelőtt azt állította, hogy azon utról, melyet ezen törvényjavaslat követ, az ország veszélye nélkül le nem térhetni. Én kénytelen vagyok azért, mert tudom, hogy sokan elvtársaim közül éppen ezen érvek hódolva védelmezik a törvényjavaslatot, ellenkező meggyőződésemet kijelenteni. Az én meggyőződésem az, hogy hazánk helyzete nem csak hogy nem igényli e lépést, hanem én ezt egyenesen veszélyesnek tekintem. T. ház! becsülöm én az ellenkező meggyőződést, de nem abban látok én biztosítékot az országra nézve, hogy mi itt praemeditálva megfoszszuk az ország lakosainak egy részét azon befolyástól, melylyel ha bírnának, az ország érdekében volnának kötte. En más uton akarok biztosítékot szerezni, és nem azáltal, hogy a nép egy részét az alkotmány sánczaiból kiűzőm (Helyeslés balfelől.)

Ha a nép benne van az alkotmány sánczaiban, akkor védelmezni is fogja azt, de ha az a kon-kivül áll, akkor ellensége lesz az alkotmánynak. (Élénk helyeslés balfelől.) A másik t. ház, a mire megjegyzést akarok tenni, azon állítás, hogy a tjavaslat biztosítja az intelligencia befolyását. Úram, az intelligenciának ezen biztosítékra nincs szüksége. Az intelligencia olyan, mint a tenger vize, mely minden egyenlőtlenséget elsimít és eltörül. Én t. ház meg vagyok győződve, hogy az intelligencia azon kedvezményt, melyet neki a 23-ik §-ad, hogy t. i. adója megkettőztetve számítottatik, nem fogja elfogadni. — (Élénk tetszés balfelől.)

Azonkívül megjegyzem t. ház! nálunk a választás után nyert jogot többre becsülik, mint a másikat. (Igaz! balfelől.)

Nincsenek-e e háznak is számos tagjai, kik nem szorulnak a megválasztására, hogy a törvényhozásban részt vehessenek, és mégis megtiszteltetésnek veszik megválasztatásukat és belépnek a képviselőházba. (Igaz! balfelől.) Szomorú sorsa leendő a virilis szavazat alapján jogosítottaknak a választott képviselők mellett, és az intelligencia bizonyosan fog találni módot, hogy magát megválasztassa és nem lesz szükséges, hogy előjogával éljen.

(Vége következik.)

Legujabb.

Bécs, jul. 11. A „N. fr. Presse“ követezkökről értesül Dresdából: János király Emsbe utazik a háboru meggátlása végett. Beust birta erre a száz királyt. Bismarck kész a legvégsőre, miután Franciaország a vizsályt ezután is keresni fogja. Vilmos király megegyez vele, hanem a királyné és a koronaherceg a béke

mellett működnek. Poroszország, a hivatalos tudósítások szerint, hadászatiilag készen áll a háborura.

Hohenzollern herceg (az atya) Bukarestbe utazik, mert a trón ott komoly veszélynek van kitéve.

Bécs, jul. 11. A helyzet folytonosan válságos, jelenleg a háboru valószínű. A kiegyeztetési kísérletek Angol-, Olaszország- és Ausztria részéről Berlinben eredménytelenül maradnak. Oroszország folytonosan gyanus tartózkodó állást foglal el. A császár elutazása Ischlbe elnapoltatott. — Ausztria az összeütközés esetére szabad kezettart fenn magának.

Bécs, jul. 11. Emsben holnap fog a spanyol trónjelöltség ügye eldöntetni. Törökország erősen készülődik. Háboru esete Olaszországnak Róma ígértetett. A csatlatlansági dogma e hó 20-án fog kihirdettetni.

Páris, jul. 11. A Poroszország elleni háboruban, maga III. Napoleon viendi a fővezérletet. Mint állítják, Beust gróf a Hohenzollern trónjelöltségére vonatkozó spanyol közleményt fenntartással fogadta el, — a mennyiben nem titkolá el azon nézetét, hogy ezen meglepetés az európai békére nézve igen kedvezőtlen hatást idézhet elő.

Madrid, jul. 11. Az „Imparcial“ az összeirt ujoncok behívását és Spanyolország éjszaki részében bizonyos stratégiai pontoknak kijelölését a carlisták által tett rendszabályokkal iparkodik igazolni.

Páris, jul. 11. Hohenzollern herceg ma érkezik Emsbe, hol a porosz királylyal értekezni fog. A porosz választ ma estére vagy holnap reggelre várják ide. — Mint hírlík, a kamarának holnap fontos közlemények fognak tétetni.

Berlin, jul. 11. A külügyi hivatal azon közlést tevő az éjszak-német szövetség Németországban levő képviselőinek, hogy a szövetséges kormányok kivált pedig a porosz, a spanyol királyválasztásra és a koronának a megválasztandó általi esetleges elfogadására vagy visszautasítására való minden beavatkozástól tartózkodni fognak; — minthogy ezen ügyet úgy fogják fel, hogy az kizárólag Spanyolországot és legközelebből a választott trónjelöltet illeti, a mint ezt Spanyolország függetlenségének tiszteletben-tartása is követeli. Ezen fel fogást a francia kormány is ismeri habár a beható bizalmas magyarázatok meg is gátoltatnak azon hangulat által, melyet a francia miniszterek ezen ügyben a maguk részéről hallattak.

Páris, julius 11. A helyzetet ma következőleg jellemzik itt: A porosz király közel szombaton Benedetti franczia követet, hogy ő meghatalmazza Hohenzollern herceget a spanyol korona elfogadására. A király azonban ma értekezletet tartott az előkelőbb egyéniségekkel, mielőtt a porosz választás Párisba elküldetnék, mely ma estére; vagy holnap reggelre érkezik meg. Semmi körülmény sem jogosít azonban még fel azon hiedelemre, hogy a király nem veendi vissza az adott felhatalmazást. Ha holnapig nem érkezik kedvező válasz, ez esetben a francia kamarának fontos közlemények fognak tétetni.

Ujdonságok.

Ludvigh János képviselő e hó 11. én reggel 6 órakor Pesten, mellvízkörben, 58 éves korában meghalt. Született egyik szépe városban polgári szülektől, tanulmányait az eperjesi collegiumon végezte egy időben Pulszky F. és Henszelm ann Imrével. 1848. előtt Kossuth „Pesti Hírlap“ában közölt szepességi levelei által vonta magára legelőször a közfigyelmet, melyekben a polgárság érdekei mellett küzdött. 1848 ban, midőn a magyar miniszterium megalakult, mint osztálytanácsos nyert alkalmazást. Amint azután nemcsak a forradalom kitört, Görgey seregénél, mint kormánybiztos működött. Innét Kossuthnak értesítéseket a sereg működéséről lett volna feladata küldeni, amit azonban lehetetlen volt teljesíteni. Midőn Görgey bevette Budát, Ludvigh fogalmazta a hadi bulletint. Ő az azok közé tartozott, kik a forradalom után hátra itéltek, de sikerült k ülföldre menekülnie; Brüsszelben telepedett le, hol igen

szerény körülmények közt élt, amennyiben cikkeket irt az „Independance belge“ részére az ausztriai, illetőleg magyarországi viszonyokról. Ezen t'ren sok szolgálatot tett hazájának. Józsiával, kinek háza Brüsszelben az ott élő magyarok gyülekezési helye volt, jó barátságban élt. 1869 ben a Szepeességen képviselővé választották, mire visszatért hazájába, és mint a baloldal tagja, a képviselőházban és a pártközönségben fejté ki tevékenységét. Itt is mint Brüsszelben, igen egyszerűen, visszavonultan élt, miután idősebb fia Amerikában telepedett le, mint kereskedő, a fiatalabb pedig a miniszteriumnál nyert alkalmazást. — Ludvigh János igen becsületes, igénytelen jellemű férfi volt, miert Brüsszelben és itthon is őt mindenki, ki ismeré, tisztelte és szerette. Vagyon nem, csakis a buzgó és fedhellen élet emléke maradt utána. A képviselőház tagjai kivétel nélkül sajnálkoznak elhunytá felett, és gyűjtést rendeznek a temetési költségek fedezésére. Béke hamvaira!

† Papp János másodtanfelügyelő tegnap délben hirtelen meghalt. Délélti 11 órakor a nagy hőségben lakására érkezvén, néhány pohár hideg vizet magát meglocsolta, s a különben ép, teljes férfierejében levő férfit szélhűtés érte s egy perc múlva hulla volt. A boldogult a legintelligensebb románok közé tartozott, ki perczig sem szűnt a magyar hazának hő polgára lenni, miert a fanatikus nemzetiségbeliektől folyton gyűlöltetett. Teljes szívűl sajnáljuk e derek férfiu kimúlát, kinek halálát a megyékben rendkívül e hnyagolt tanügyet is nagy veszteség érte. Áldás emlékének, béke hamvaira!

* Uj Szt-Annáról írja rendes levelezőnk: F. hó 7-én esti fel 11 órakor közösgünkben szomorú esemény adta elő magát. Sz. A. helybeli lakosnak két nagyobb gyermekét, a hitves illetőleg anyja arra unzóla, hogy a férjt, illetőleg apát végezzék ki. Ezen célból említett napon a 22 éves figyermek, löport és töltényt szerzett, s azzal egy kecsesövű pisztolyt megtöltött; később azonban anyjának adá át a pisztolyt, kijelentvén, hogy atyját nem képes megölni, tegye ő, ha akarja. A férj esteli 9 óra felé haza jövéen, a pamlegrafaküdt, hol el is aludt; a nő ez alkalmat fölhasználandó, a pisztolyt elsőül készült, keze azonban reszketett és habozni kezdett, — ekkor a 17 éves leánygyermek (l) kikapja anyja kezéből a pisztolyt, s elűti azon csövet, melyben négy kisebbszörfű golyó volt. — Sz. A. (a férj és apa) a közökhől ért hűvös által súlyosan van megérvet; mindhárom tettes e hó 9 én a megyei bünyenyítő törvényszéknek lett átadva. Az anyja, hogy leányát megmentte, a hivatalos kihallgatásánál, hallatlan kifejezés mellett, magára vállalta a tett elkövetésének vádját. Megjegyzendő még, hogy anyja és leány nem ismerte sem látszanak venni a tett gyilkosságát, sőt fájlatják, hogy a férj, illetőleg apa még életben van! Említett család jómódu s itt az előkelők közt számíttatik.

* A makói postahivatal ellen lapunk 148. számában egy apatfalvi levélben panasza tétetett, hogy ott az „Alföld“et másokkal olvastatják s az előfizetőknek rendellenül küldik, hogy számos példány elvész stb. Elismeréssel közöljük most a nagyváradi postaigazgatóságnak ez ügyben a makói postahivatalhoz 2976. sz. a. intézett rendeletet itt következő másolatát: A visszavárolag ide mel-lékelt „Alföld“ politikai napilapot azon utasítással adom ki, hogy a posta helyiségekben senkinek saját lapját elolvasni se engedje a hivatal, annál kevésbé merészkedjék idegen lapok olvasatása által másoknak élvezetet nyujtani. Addig is, míg e tekintetben a dolog mibenlétéről megcáfolatlan adatokat szerzendek, felelőssé teszem egy a postamester urat, mint kiadóját hivatalvesztesség terhe alatt. Nagyvárad, 1870. julius 4-én. A másolat hitelűl: Grosschmid Sándor, m. k. postai tiszt.

Szinkör. Szerdán, jul. 13-án, 1. bérlet 9. számban adatik: „A plebánus szakácsnéja.“ Énekes életkép 4 szak., Brandtlól.

Aradon 1870. évi jul. hó 9-én tartott kórházi tánczvigalom alkalmával kiesorolt tárgyak nyérő számai: 163, 175, 211, 233, 235, 257, 331, 465, 515, 533, 555, 609, 615, 718, 810, 915, 950, 966, 975, 1028, 1033, 1051, 1075, 1098, 1103, 1110, 1137, 1141, 1144, 1192, 1214, 1225, 1228, 1235, 1252, 1261, 1290, 1291, 1293, 1317, 1324, 1331, 1332, 1355, 1371, 1379, 1382, 1393, 1403, 1413, 1414, 1423, 1438, 1445, 1487, 1459, 1464, 1483, 1487, 1555, 1625, 1679, 1713, 1715, 1717, 1737, 1743, 1751, 1763, 1768, 1792, 1805, 1808, 1830, 1841, 1895, 1904, 1908, 1928, 1929, 1955, 1961, 1979, 1989, 2007, 2041, 2067, 2079, 2081, 2083, 2523, 2551, 2564, 3004, 3018, 3024, 3033, 3047, 3051, 3055, 3062, 3147, 3159, 3195, 3202, 3337, 3343, 3351, 3359, 3393, 3403, 3429, 3494, 3503, 3555, 3562, 3608, 3694, 3778, 3784, 3792, 3819, 3829, 3843, 3847, 3880, 3906, 3931, 3942, 3947, 3949, 3952, 3955, 3957, 3960, 3967, 3980.

A nyereménytárgyak hétfő, azaz folyó hó 18-ig a megyeházban a jegyzői hivatalban átvehetők.

Ezen határidőn túl az el nem vitt tárgyak a kórház javára fognak értékesítettetni.

Ma este fél 6-kor a Sándor-erred zenekara Domonkos József czukrászdája előtt fog játszani.

Az aradi kereskedelmi és iparbank

megvesz és elad mindennemű állam-, ipar- és sors-jegy-kötvényeket, arany- és ezüstpénzeket. — Mindennemű állam- és magán-sorsjegyek kölcsönös megállapodás szerinti részletfizetésére, a legelőnyösebb feltételek mellett adatnak el. (658—3)

A Lloydjegyzetek változatlanok.

Távirati tudósítás

a bécsi börzéről 1870. julius 12. én.

5% Metalliques . . . 55. —	Hítelintézet . . . 234.50
Nemzeti kölcsön . 61.50	Váltó Londonra . 122.50
1860. évi kölcsön . 88.75	Exkt. 119. —
Bankrészevény . . 686	Arany 5.80

A szerkesztésért felelős: Bettelheim Vilmos.

